

**UCHWAŁA NR XXXIII/1000/2010
RADY MIEJSKIEJ W GLIWICACH**

z dnia 25 marca 2010 r.

w sprawie wieloletnich planów inwestycyjnych oraz procedury ich przygotowywania i uchwalania

(tekst ujednolicony ze zmianami wynikającymi z uchwały nr XXXI/699/2017 z dnia 19.10.2017 r.)

Na podstawie art. 18 ust. 2, pkt. 6 i pkt. 9 lit. e ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. z 2001 r. Dz. U. Nr 142, póź. 1591 z późniejszymi zmianami), art. 12 pkt. 8 lit. e, art. 91 i art. 92 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998r. o samorządzie powiatowym (tj. z 2001 r. Dz. U. Nr 142, póź. 1592 z późniejszymi zmianami)

**Rada Miejska w Gliwicach na wniosek Komisji Rozwoju Miasta i Inwestycji
i Prezydenta Miasta Gliwice
uchwała:**

§ 1

1. Wieloletnie Plany Inwestycyjne, zwane dalej „WPI”, są czteroletnim dokumentem planistycznym o charakterze krocącym, uchwalanym corocznie przez Radę Miejską, obejmującym:
 - 1) listę przedsięwzięć inwestycyjnych, których realizacja może nastąpić w szczególności po uzyskaniu dofinansowania ze środków europejskich zwaną dalej "Listą projektów"
 - 2) listę wniosków inwestycyjnych proponowanych do przygotowania do realizacji zwaną dalej "Listą FORGLIW"
2. W WPI mogą być zamieszczane przedsięwzięcia spełniające jeden z następujących warunków:
 - 1) cykl realizacji obejmuje minimum 2 lata budżetowe,
 - 2) przewidywany koszt realizacji jest większy niż 1 mln zł,
 - 3) zakupy inwestycyjne dotyczą więcej niż jednej jednostki organizacyjnej,
 - 4) realizacja może nastąpić wyłącznie po uzyskaniu środków zewnętrznych, niezależnie od przewidywanego kosztu inwestycji.

§ 2

1. Podstawą do wprowadzenia do WPI przedsięwzięcia inwestycyjnego jest wniosek inwestycyjny.
2. Wnioski inwestycyjne dotyczą zadań proponowanych do przygotowania do realizacji. Wniosek inwestycyjny musi zawierać :
 - 1) nazwę zadania,
 - 2) lokalizację inwestycji,
 - 3) cele realizacji i przewidywane efekty rzeczowe,
 - 4) podstawowe parametry techniczne,
 - 5) okres realizacji,
 - 6) przewidywane koszty realizacji i źródła finansowania,
 - 7) dane formalno - prawne.Może on zawierać inne informacje, istotne dla merytorycznej treści.
3. Do składania wniosków uprawnione są wydziały urzędu miejskiego oraz jednostki miejskie. Podmioty te składają wnioski inwestycyjne na formularzu określonym przez Prezydenta Miasta.

4. Do składania wniosków uprawnione są także Komisje stałe Rady Miejskiej, Kluby Radnych, Radni, Rady Osiedlowe, Młodzieżowa Rada Miasta. Podmioty te składają tzw. uproszczone wnioski inwestycyjne, zgodne ze wzorem stanowiącym załącznik nr 1 do uchwały, przy czym dane szczegółowe, o których mowa w ust. 2, zostaną uzupełnione po przeprowadzeniu procedury określonej w ust. 5.
5. Upoważnia się Prezydenta Miasta do określenia zasad zgłaszania oraz prowadzenia bazy wniosków inwestycyjnych i obiegu dokumentów w procesie przygotowania projektu WPI, w tym odsyłania do wnioskodawcy wniosków niezgodnych z prawem i dokumentami strategicznego zarządzania miastem.

§ 3

1. Wnioski inwestycyjne poddawane są procedurze FORGLIW, z zastrzeżeniem ust. 1a, w której uczestniczą radni, przedstawiciele jednostek pomocniczych Miasta oraz osoby wskazane przez Prezydenta Miasta.
 - 1a. Procedurę FORGLIW przeprowadza się w przypadku jeśli liczba przedsięwzięć do oceny w danym roku przekracza 10 oraz przynajmniej jedno z przedsięwzięć nie było dotychczas poddawane tej procedurze.¹
 2. Instrukcję realizacji procedury FORGLIW przygotowuje Prezydent Miasta. Zawiera ona między innymi:
 - 1) opis poszczególnych etapów,
 - 2) czas realizacji poszczególnych etapów,
 - 3) listę i zakres kompetencji uczestników,
 - 4) kryteria oceny wniosków inwestycyjnych.
 3. Wytyczne do realizacji procedury FORGLIW zawiera załącznik nr 2 do uchwały.

§ 4

Przyjmuje się następującą procedurę tworzenia WPI:

1. Wnioskodawcy, o których mowa w § 2 ust. 3, składają wnioski inwestycyjne do dnia 15 grudnia każdego roku poprzedzającego rok uchwalenia WPI
2. Prezydent Miasta w terminie do 1 lutego przedstawia Radzie Miejskiej listę FORGLIW, zawierającą:
 - 1) zaakceptowane propozycje jednostek organizacyjnych Miasta oraz wydziałów merytorycznych Urzędu Miejskiego,
 - 2) wszystkie kompletne wnioski złożone zgodnie z § 2 ust. 3,
 - 3) wszystkie wnioski z poprzedniego okresu planowania WPI, których przygotowanie nie zostało zakończone.

Wnioski zamieszczone na tej liście powinny być zgodne z dokumentami strategicznego zarządzania miastem. Do listy dołącza się informację o wnioskach z poprzedniego okresu, które zostały usunięte z listy ze względu na to, że z uzasadnionych powodów nie mogły zostać przygotowane do realizacji, oraz o wnioskach przygotowanych z poprzedniego okresu, które z uzasadnionych powodów zostały zamieszczone na liście projektów.

¹ ust.1 oraz ust. 1a otrzymuje nowe brzmienie na podstawie **Uchwały XXXI/699/2017** Rady Miasta Gliwice z 19 października 2017 roku w sprawie zmian w uchwale Nr XXXIII/1000/2010 Rady Miejskiej w Gliwicach z dnia 25 marca 2010 r. w sprawie wieloletnich planów inwestycyjnych oraz procedury ich przygotowywania i uchwalania.

3. Procedura FORGLIW rozpoczyna się 1 lutego. Procedurze tej zostaje poddana lista wniosków, o której mowa w ust. 2.
4. Wynik działania procedury FORGLIW przekazywany jest Prezydentowi Miasta do dnia 25 marca.
5. Prezydent Miasta do dnia 30 kwietnia przedstawia Radzie Miejskiej zaakceptowany projekt WPI, w układzie klasyfikacji budżetowej, wraz z kompletem kart inwestycji opisujących każde z zadań. Projekt ten składa się z:
 - 1) zaktualizowanej listy projektów,
 - 2) listy FORGLIW, powstałej jako wynik procedury FORGLIW realizowanej w danym okresie planowania, zawierającej zadania, które uzyskały przynajmniej 50% punktów najlepiej ocenionego zadania.

§ 5

Rada Miejska podejmuje uchwałę w sprawie WPI do dnia 31 maja każdego roku.

§ 6

Upoważnia się Prezydenta Miasta do:

1. Dokonywania zmian WPI w ciągu roku budżetowego, jeżeli jest to konieczne do uzyskania dofinansowania zewnętrznego.
2. Przenoszenia przygotowanych zadań z listy FORGLIW do listy projektów - w szczególnie uzasadnionych przypadkach.
3. Uzupełniania listy projektów o nowe, przygotowane do realizacji zadania, których nie zamieszczono na liście FORGLIW.
4. Zmiany, o których mowa w ust. 2, 3 wymagają pozytywnej opinii Komisji Rozwoju Miasta i Inwestycji, przy czym jeżeli opinia nie zostanie wydana w ciągu 14 dni od wystąpienia o nią Prezydenta Miasta na ręce Przewodniczącego Rady Miejskiej, oznacza to wydanie opinii pozytywnej.

§ 7

Zamieszczenie w WPI określonego przedsięwzięcia inwestycyjnego nie stanowi podstawy do roszczeń bądź zobowiązań prawnych Miasta wobec osób trzecich, ani roszczeń tych osób wobec Miasta.

§ 8

Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta.

§ 9

1. Traci moc uchwała Nr XI/317/2007 z dnia 11 października 2007 r. w sprawie wieloletnich planów inwestycyjnych oraz procedury ich przygotowywania i uchwalania wraz z późniejszymi zmianami, przy czym procedura FORGLIW rozpoczęta w 2010 roku w oparciu tą uchwałę jest kontynuowana z zastosowaniem odpowiednio przepisów niniejszej uchwały.

2. Rada Miejska podejmuje uchwałę w sprawie WPI na lata 2011 - 2014 w terminie do dnia 10 czerwca 2010 roku.
3. Podstawą dla WPI na lata 2011 - 2014 będą:
 - 1) w zakresie listy projektów, zaktualizowane przedsięwzięcia o których mowa w załączniku nr 1/1 lub załączniku 1/2 do Uchwały Rady Miejskiej nr XXVI/849/2009 z 16 lipca 2009 w sprawie Wieloletniego Planu Inwestycyjnego Miasta Gliwice na lata 2010 - 2013 z późniejszymi zmianami
 - 2) w zakresie listy FORGLIW, przedsięwzięcia poddane procedurze FORGLIW w 2010 roku.

§ 10

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

UPROSZCZONY WNIOSEK INWESTYCYJNY

ZGŁASZAJĄCY:

NAZWA ZADANIA

LOKALIZACJA INWESTYCJI

**CELE REALIZACJI INWESTYCJI
I PRZEWIDYWANE EFEKTY RZECZOWE**

PODSTAWOWE PARAMETRY TECHNICZNE

OKRES REALIZACJI

**PRZEWIDYWANE KOSZTY REALIZACJI
I ŹRÓDŁA FINANSOWANIA ZADANIA**

1. budżet gminy :
2. środki zewnętrzne :
3. inne :

DODATKOWE INFORMACJE O ZADANIU	
1.	
2.	
3.	
4.	
ltd.	

Opracował:

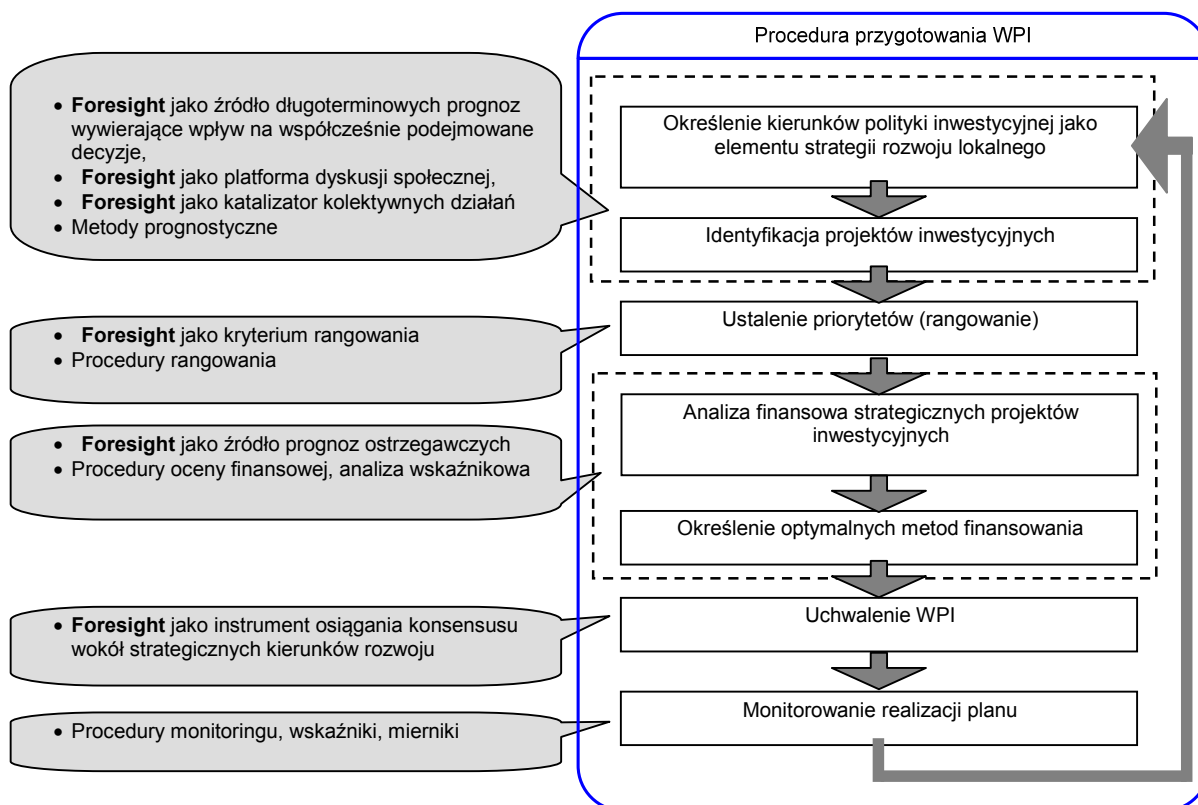
Data

telefon:

WYTYCZNE DO REALIZACJI PROCEDURY FORGLIW

1. Rozdział I Cel FORGLIW

Głównym celem procedury Foresight Gliwice (FORGLIW) jest wsparcie przedstawicieli władz samorządowych w procesie opracowania Wieloletniego Planu Inwestycyjnego (WPI). Cel ten zostanie osiągnięty poprzez podjęcie działań zmierzających do przystosowania metod typu foresight do wspomagania procesu przygotowywania i uchwalania Wieloletniego Planu Inwestycyjnego. Metody foresight użyte w tym celu powinny pozwolić na zbudowanie wspólnego spojrzenia wśród decydentów na kierunki rozwoju miasta ponad politycznymi podziałami. Przykładowe sposoby wykorzystania metod foresight w procesie przygotowania WPI przedstawia rysunek 1.

Rys.1. Foresight w zarządzaniu wieloletnimi przedsięwzięciami inwestycyjnymi
źródło: opracowanie własne

Wykaz pojęć i terminów

Uczestnicy – osoby biorące udział w projektowaniu i realizacji procedury FORGLIW

BRM – Biuro Rozwoju Miasta Urzędu Miejskiego w Gliwicach

Foresight – systematyczny, wymagający współuczestnictwa wielu podmiotów, gromadzący informacje o przyszłości proces budowy średnio i długo okresowych wizji ukierunkowanych na współcześnie podejmowane decyzje oraz wspólne inicjatywy i działania

FORGLIW – procedura oparta o wykorzystanie metod typu Foresight realizowana w mieście Gliwice

KRMiI – Komisja Rozwoju Miasta i Inwestycji Rady Miejskiej Gliwice

JST – jednostka samorządu terytorialnego

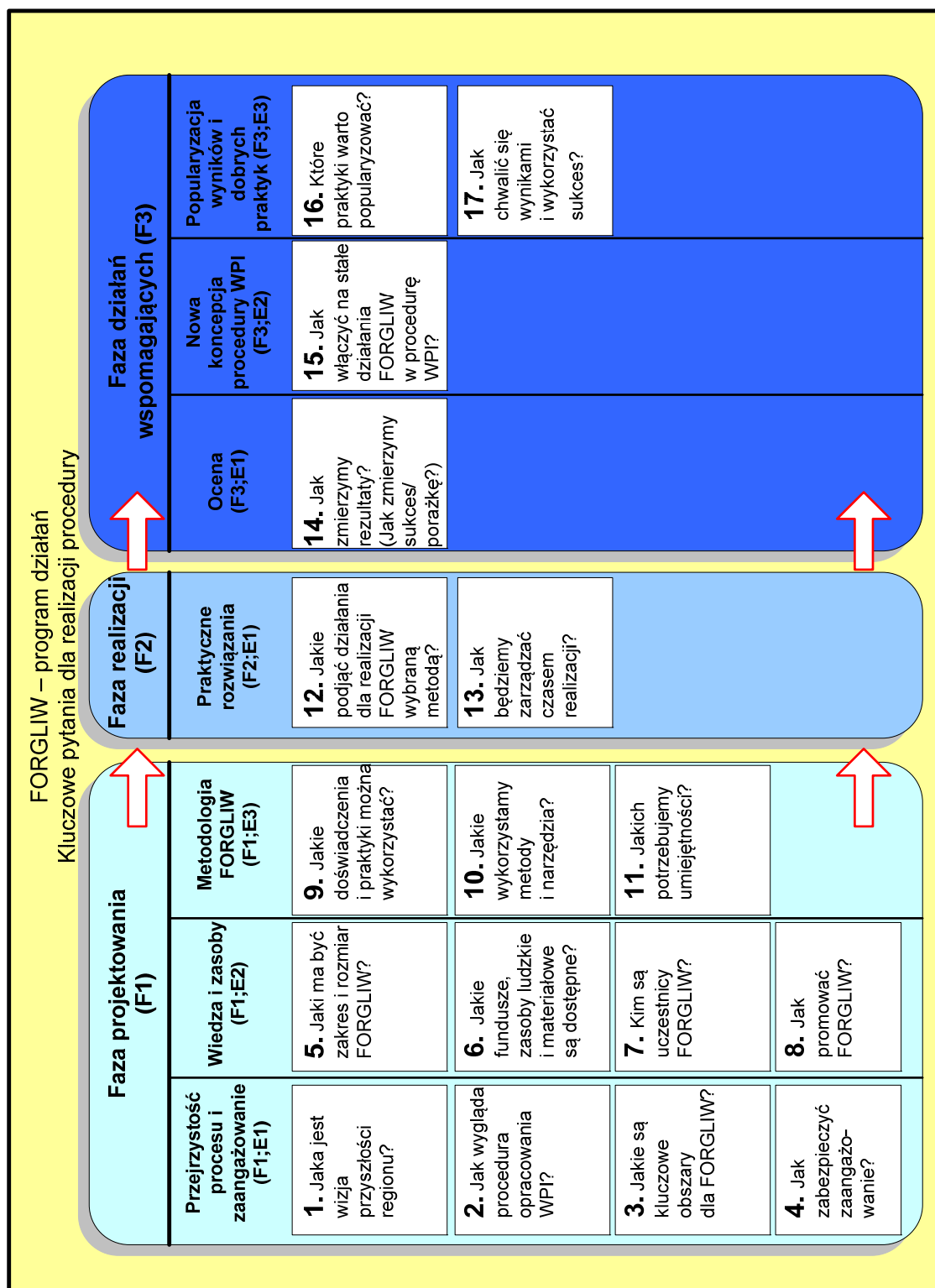
WPI – Wieloletni Plan Inwestycyjny - kroczący, wieloletni (4 – 6 lat), zatwierdzony przez organ jednostki samorządu terytorialnego dokument zawierający uporządkowaną, wg priorytetów, listę programów i zadań inwestycyjnych do realizacji wraz z rozbitym na poszczególne lata harmonogramem finansowania przedsięwzięć z określeniem źródeł finansowania (również zewnętrznych) i terminów realizacji

Koordinator WPI – osoba odpowiedzialna za organizację prac planistycznych oraz przygotowanie zbilansowanego projektu WPI

2. Podstawowe założenia FORGLIW

Dla osiągnięcia najlepszych efektów realizacji FORGLIW ustalono następujące założenia:

- ✚ Działania podejmowane w FORGLIW opierają się o najlepsze doświadczenia płynące z realizacji regionalnych programów typu Foresight w krajach Unii Europejskiej,
- ✚ Oszczędności będą poczynione poprzez: wykorzystanie danych pochodzących z Urzędu Miejskiego w Gliwicach, Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego, ograniczenie działań tylko do zagadnienia wspomagania zarządzania wieloletnimi przedsięwzięciami inwestycyjnymi jednostek samorządu terytorialnego (procedura WPI)
- ✚ Procedura FORGLIW opiera się o ogólny model realizacji procesu Foresight i zakłada 3 główne fazy:
 - Fazę (F1): projektowania,
 - Fazę (F2): realizacji,
 - Fazę (F3): działań wspomagających.
- ✚ Program działań operacyjnych powstał w wyniku adaptacji dla potrzeb procedury FORGLIW modelu 20 kluczowych pytań dla planisty procesu Foresight i zakłada następujące etapy:
 - Faza projektowania:
 - Etap (F1;E1): Przejrzystość procesu i zaangażowanie
 - Etap (F1;E2): Wiedza i zasoby
 - Etap (F1;E3): Metodologia FORGLIW
 - Faza realizacji:
 - Etap (F2;E1): Praktyczne rozwiązania
 - Faza działań wspomagających
 - Etap (F3;E1): Ocena
 - Etap (F3;E2): Nowa koncepcja procedury WPI
 - Etap (F3;E3): Popularyzacja wyników i dobrych praktyk
- ✚ Działania operacyjne podejmowane w ramach poszczególnych etapów FORGLIW sprowadzają się w większości przypadków do znalezienia odpowiedzi na kluczowe na danym etapie pytania. Pytania te przedstawiono na rysunku 2.

Rys. 2. FORGLIW – program działań
źródło: opracowanie własne

3. Organizacja FORGLIW

Proponuje się, aby FORGLIW został elementem procedury przygotowywania i uchwalania Wieloletniego Planu Inwestycyjnego.

W drodze dyskusji oraz w oparciu o przeprowadzone w fazie projektowej badania ankietowe, wyłoniono główną metodę realizacji procedury. Proponuje się, aby metodą wiodącą w FORGLIW została metoda delficka. W przypadku braku osiągnięcia zadowalających wyników procedury FORGLIW realizowanej metodą delficką proponuje się zmianę metody wiodącej. Wśród najpopularniejszych metod i technik Foresight, które mogą zostać wykorzystane w tym celu proponuje się: metodę scenariuszową, analizę SWOT, dyskusję panelową/ panele ekspertów, burzę mózgu, przegląd literatury, kluczowe technologie, ekstrapolację trendu, warsztaty robocze.

3.1. Uczestnicy FORGLIW

Osoby biorące udział w projektowaniu i przeprowadzeniu programu Foresight, w zależności od jego charakteru, zasięgu, celów oraz wybranych metod realizacji, mogą pełnić różne funkcje. Dla osiągnięcia najlepszych rezultatów FORGLIW wskazane byłoby wyróżnienie 5 podstawowych rodzajów uczestników:

- ✚ Moderator FORGLIW,
- ✚ Zespół Zadaniowy,
- ✚ Promotorzy FORGLIW,
- ✚ Eksperci Wiodący,
- ✚ Uczestnicy Oceniający Inwestycje.

Główne funkcje realizowane przez wspomniane grupy osób przedstawia tabela 1. Tabela ta zawiera również listę osób, które do tej pory pełniły daną funkcję jak również propozycje pełnienia danej funkcji w trakcie dalszych prac nad FORGLIW.

Tabela 1. Zestawienie podziału zadań w pracach nad FORGLIW

Uczestnicy FORGLIW	Zakres obowiązków i kompetencji	Proponowane powierzenie funkcji
1	2	3
Moderator FORGLIW	Opracowuje i rozwija koncepcję realizacji FORGLIW, odpowiedzialny za organizację procedury, współuczestniczy w procesie przygotowania WPI.	Osoba posiadająca wiedzę nt. wykorzystania metod typu Foresight.

1	2	3
Promotorzy FORGLIW	Popularyzują i wspierają ideę Foresight w jednostce samorządu terytorialnego.	Dotychczas funkcja ta pełniona była przez: Przewodniczącego Rady Miejskiej w Gliwicach, członków podkomisji KRMiI ds. usprawnienia procedury WPI, Naczelnika BRM. Proponuje się, aby w przyszłości funkcję tę pełnili również: Przewodniczący Komisji Rozwoju Miasta i Inwestycji, pozostali członkowie KRMiI oraz Zastępca Prezydenta Miasta odpowiedzialny za proces przygotowania WPI.
Zespół Zadaniowy	Odpowiedzialny za techniczne przygotowanie FORGLIW – między innymi przygotowanie formularzy oceny wniosków inwestycyjnych, opracowanie wyników poszczególnych rund oraz wyników końcowych.	Proponuje się, aby w skład zespołu wchodził wyznaczeni pracownicy Urzędu Miejskiego w Gliwicach, a w szczególności pracownicy wydziału zajmującego się opracowaniem WPI. Celowe może okazać się również włączenie pracowników innych działów – szczególnie w przypadku rozszerzenia procedury FORGLIW.
Eksperti Wiodący	Współpracują z Moderatorem w celu opracowania i rozwijania koncepcji realizacji FORGLIW.	Dotychczas funkcję tę pełnili członkowie podkomisji KRMiI ds. usprawnienia procedury WPI, Naczelnik BRM. Proponuje się, aby w przyszłości skład zespołu Ekspertów Wiodących mógł być zmieniany w zależności od głównego celu programu Foresight.
Uczestnicy Oceniający Inwestycje	Odpowiedzialni za udzielenie odpowiedzi w poszczególnych rundach FORGLIW	Proponuje się, aby funkcję tę pełnili: Radni Rady Miejskiej w Gliwicach, Naczelnicy Wydziałów Merytorycznych, Koordynatorzy Programów Inwestycyjnych, przedstawiciele jednostek pomocniczych gminy. W przyszłości lista osób biorących udział w ocenianiu może zostać rozszerzona o przedstawicieli Młodzieżowej Rady Miasta, przedstawicieli środowisk biznesu, organizacji, grup środowiskowych, grup zawodowych.

źródło: opracowanie własne

Zdefiniowane wstępnie rodzaje uczestników w zależności od rozwoju procedury FORGLIW mogą zostać w przyszłości rozbudowane lub zmienione.

Dla usprawnienia procedury oceniania zadań inwestycyjnych liczba Uczestników Oceniających w może zostać ograniczona np. tylko do Radnych Rady Miejskiej w Gliwicach oraz Koordynatorów Programów Inwestycyjnych.

W przypadku rozwoju procedury FORGLIW liczba Uczestników Oceniających Inwestycje może zostać rozszerzona również o osoby pełniące funkcje zewnętrznych ekspertów z różnych dziedzin. W celu zapewnienia odpowiedniego doboru ekspertów dla oceniania poszczególnych przedsięwzięć inwestycyjnych można wykorzystać proste narzędzie w postaci macierzy ekspertów – przykładową macierz ekspertów przedstawiono w tabeli 2. Ekspert może być zaliczony do kilku dziedzin jednocześnie. Lista dziedzin (poszczególne kolumny) może wynikać z podziału zadań w budżecie lub programów operacyjnych grupujących przedsięwzięcia inwestycyjne zgodnie ze wspólnym celem.

Tabela 2. Przykładowa macierz ekspertów

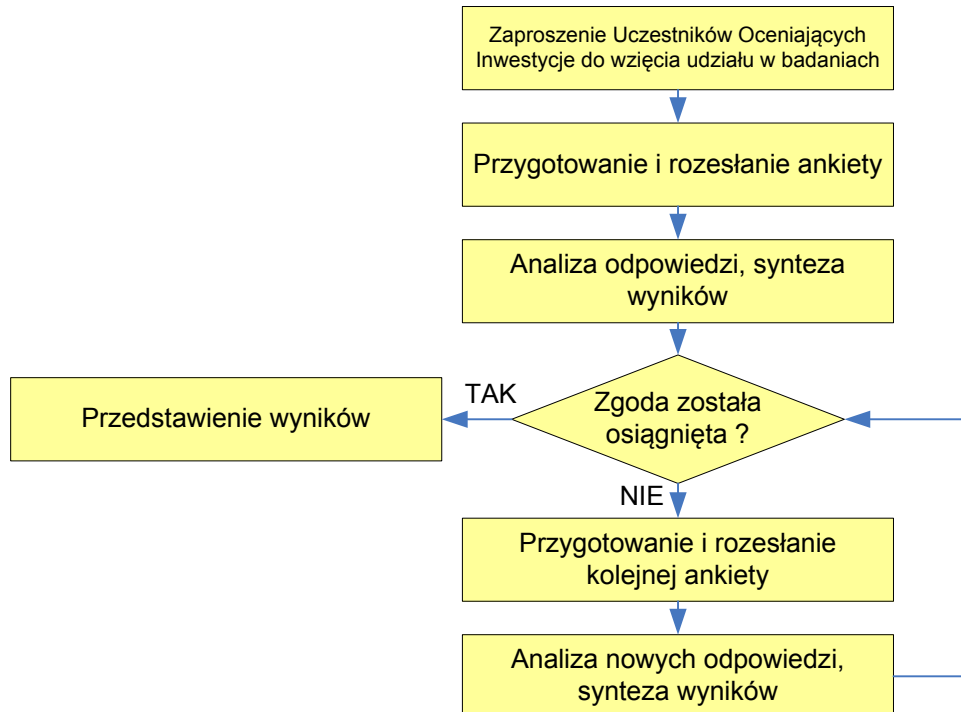
	Transport i łączność	Gospodarka mieszkaniowa	Działalność usługowa	Administracja publiczna	Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	Oświata i wychowanie	Ochrona zdrowia	Pomoc społeczna	Pozostałe zadania z zakresu polityki społecznej	Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	Kultura fizyczna i sport
Ekspert 1	x			x					x	x		
Ekspert 2	x	x			X	x					x	x
...												
Ekspert n			x				x	x				

źródło: opracowanie własne

Kwestia zaangażowania w FORGLIW osób trzecich wymaga opracowania listy kryteriów, która posłuży do oceny i zakwalifikowania eksperta do udziału w FORGLIW (np. czas zamieszkania w Gliwicach, wykształcenie, dziedzina wykształcenia, doświadczenie zawodowe). W tym celu można posłużyć się np. danymi związanym z określeniem próby badawczej opracowanymi w ramach badania opinii mieszkańców Gliwic.

3.2. Metoda wiodąca

Sekwencję działań wykonywanych w ramach metody delfickiej użytej w kontekście procedury FORGLIW można przedstawić za pomocą schematu – rysunek 3.

Rys. 3. Schemat sekwencji działań metody delfickiej w ramach FORGLIW
źródło: opracowanie własne

Działania powinny rozpocząć się po opracowaniu przez odpowiedni wydział Urzędu Miejskiego w Gliwicach zbiorczego zestawienia zaktualizowanych i nowo zgłoszonych przedsięwzięć inwestycyjnych do WPI. W pierwszych etapach następuje wysłanie zaproszeń do potencjalnych uczestników procedury oraz przygotowanie i rozesłanie ankiety. Ankieta przygotowana w ramach drugiego etapu to kwestionariusz oceny poszczególnych zadań inwestycyjnych zawierający listę kryteriów, wg. których dokonuje się oceny. Ankieta może być udostępniana Uczestnikom Oceniającym Inwestycje w postaci papierowej bądź elektronicznej poprzez specjalny serwis www.

Po otrzymaniu odpowiedzi, organizatorzy agregują uzyskane opinie. W celu ustalenia, czy osoby uczestniczące w badaniu były zgodne w swoich opiniach, często przeprowadza się statystyczną analizę zgodności opinii. Osiągnięcie zgody pozwala organizatorom przedstawić wyniki i zakończyć badanie. Jeśli zgoda wśród uczestników nie została osiągnięta, wówczas organizatorzy przygotowują i rozsyłają kolejną ankietę wraz ze zbiorczymi wynikami z poprzedniej ankiety. Uczestnicy proszeni są o podanie opinii dla każdej inwestycji, mogą podać nowe opinie lub powołać się na odpowiedź udzieloną we wcześniejszej ankiecie.

Uczestnicy, których opinie znacznie (np. opinia znajduje się poza dolnym lub górnym kwartylem) odbiegają od innych odpowiedzi proszeni są o uzasadnienie swojego osądu. Pozwala to, przy zachowaniu anonimowości, jednego z podstawowych założeń metody delfickiej, na wskazanie innym uczestnikom, że istnieją czynniki przez nich nieuwzględnione oraz fakty niebrane pod uwagę.

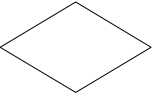
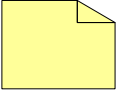

Powtarzanie rund powoduje, że zakres rozbieżności opinii zawęża się, doprowadzając do uzgodnionej opinii większości uczestników (zobacz: M. Cieślak i inni, Prognozowanie

gospodarcze. Metody i zastosowanie, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2001; lub J.C. Glenn, T.J. Gordon i inni, Futures Research Methodology, Version 2.0, AC/UNU Millennium Project, Washington 2003).

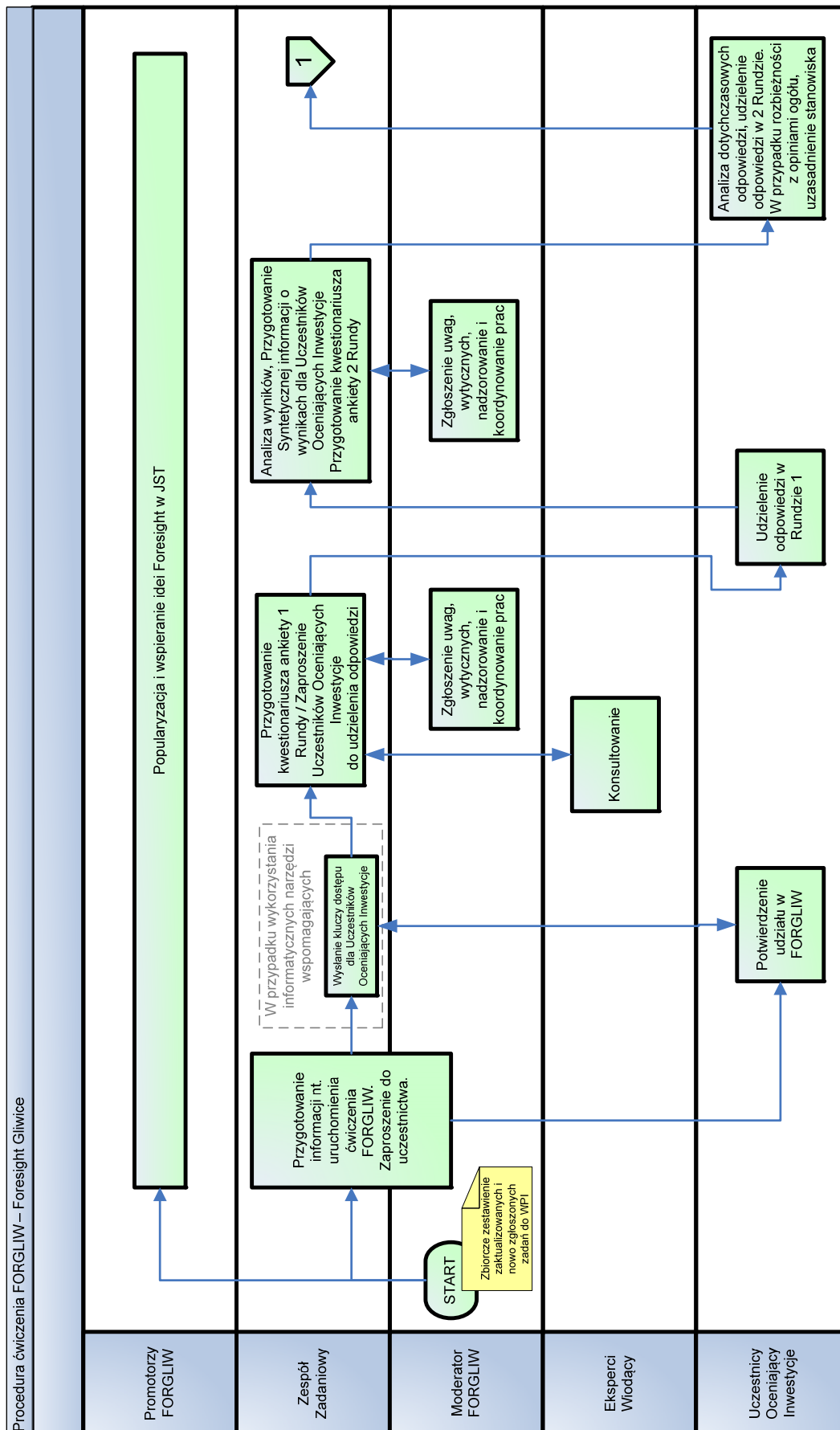
Wynikiem przeprowadzonej metody delfickiej powinna zostać lista przedsięwzięć inwestycyjnych uszeregowana wg. priorytetów.

W pewnym sensie można uznać, iż metoda delficka stanowi pewnego rodzaju kontrolowaną debatę. Debatę, która pozwala na wyjaśnianie i uzasadnienie ekstremalnych poglądów oraz spokojną dyskusję nad nimi. Doświadczenia osób zajmujących się tą metodą wskazują, iż znacznie częściej realizacja badań tą metodą kończy się osiągnięciem porozumienia. W rzadkich przypadkach braku konsensusu czas poświęcony na przeprowadzenie badań nie może być uznany za stracony, gdyż w takich sytuacjach wynikiem badań są precyzyjnie zdefiniowane i opisane sporne kwestie. Materiał może stanowić dobre źródło informacji dla osób podejmujących się dalszej analizy omawianych problemów i przygotowaniu WPI.

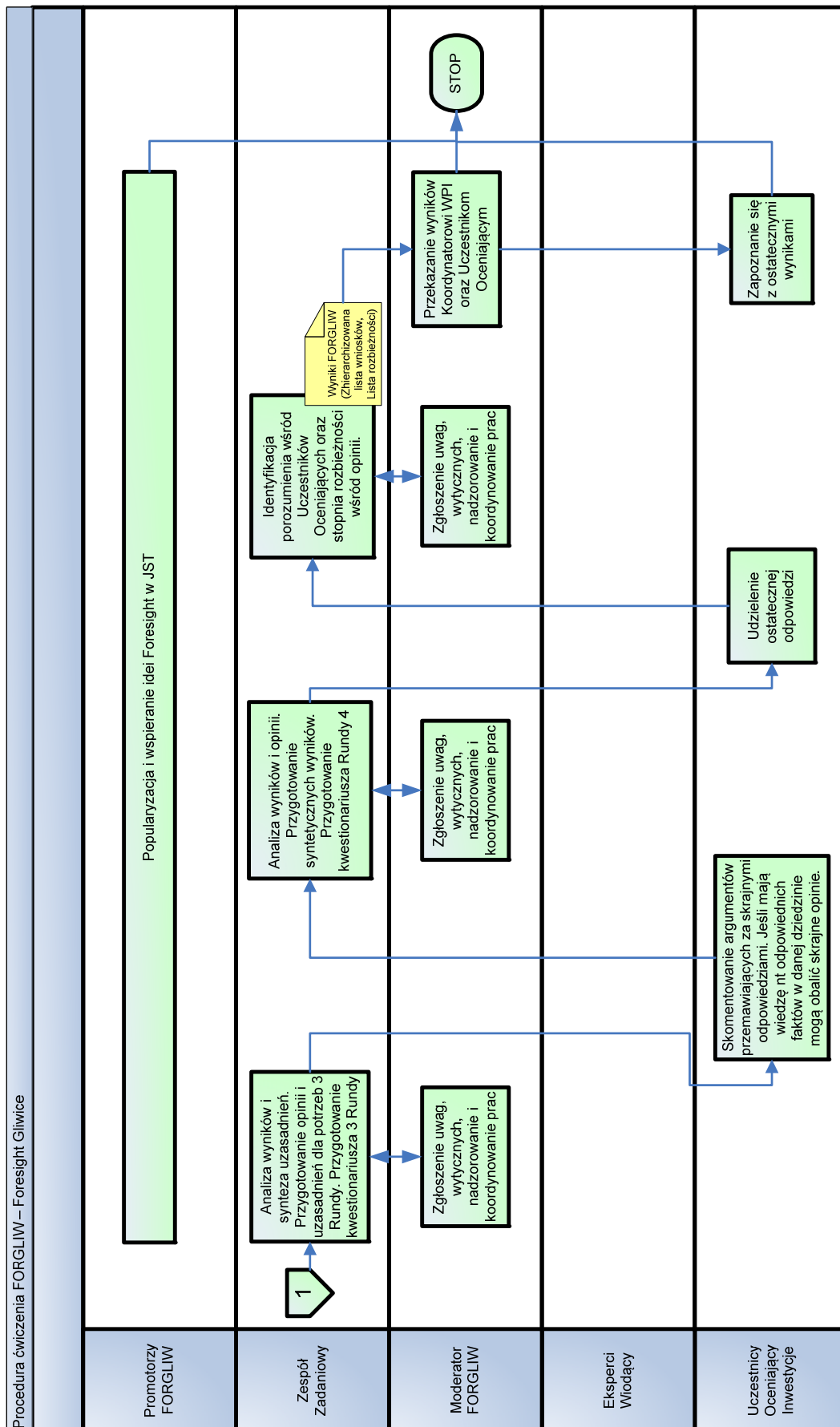
Proponuje się, żeby ocena zadań inwestycyjnych metodą delficką odbywała się w 4 rundach. Szczegółowe działania oraz wykaz osób i zespołów biorących udział w 4 rundowym FORGLIW przedstawia mapa procesu – rysunek 5. Na rysunku 4 natomiast przedstawiono legendę symboli stosowanych na mapie.

Mapa procesów - legenda	
Znaczenie poszczególnych symboli graficznych wykorzystanych w mapowaniu procesów	
Działanie (proces / podproces)	
Decyzja	
Dokument	
Odwołanie między poszczególnymi arkuszami mapy procesu	

Rys. 4 Znaczenie symboli graficznych zastosowanych na mapie procesu
źródło: opracowanie własne

Rys. 5 Mapa procesu realizacji procedury FORGLIW
źródło: opracowanie własne

Rys. 5 Mapa procesu realizacji procedury FORGLIW – kontynuacja
źródło: opracowanie własne

3.3. Czas realizacji

Ze względu na włączenie procedury FORGLIW w proces przygotowania i uchwalania WPI maksymalny czas trwania całej procedury nie powinien przekraczać **75 dni**.

Wskazane jest również, by FORGLIW – podobnie jak procedura WPI – miała charakter iteracyjny i była realizowana co roku. Założono, że początkiem FORGLIW powinna być data opracowania zbiorczego zestawienia zaktualizowanych i nowo zgłoszonych zadań do WPI.

Proponuje się, żeby daty kalendarzowe poszczególnych etapów były opracowywane każdego roku przez Moderатора FORGLIW z uwzględnieniem wytycznych, co do długości trwania poszczególnych etapów.

Przedstawione w poniższej tabeli (Tabela 3) proponowane czasy trwania poszczególnych etapów są wynikiem kompromisu pomiędzy propozycją Moderatora FORGLIW, Ekspertów Wiodących oraz Naczelnika Biura Rozwoju Miasta UM Gliwice. Suma czasów poszczególnych kroków FORGLIW wynosi 71 dni. Pozostałe dni stanowią margines bezpieczeństwa umożliwiający zakończenie zgodnie z terminem procedury FORGLIW w przypadku pojawienia się nieprzewidzianych okoliczności.

W przypadku osiągnięcia zgody w kwestii oceny przedsięwzięć inwestycyjnych powinna istnieć możliwość wcześniejszego zakończenia procedury FORGLIW – decyzję o wcześniejszym zakończeniu oraz zmniejszeniu liczby rund powinien podjąć Moderatore FORGLIW w porozumieniu z Koordynatorem WPI.

Tabela 3. Procedura FORGLIW – proponowane czasy trwania poszczególnych etapów

Lp.	Etapy FORGLIW	TERMIN REALIZACJI (proponowany czas trwania podany w dniach)	OPIS PRAC	EFEKTY PRAC / DOKUMENTY	ODPOWIEDZIALNI
1	Procedura FORGLIW	75	Realizacja regionalnego procesu Foresight Gliwice - FORGLIW	Lista zweryfikowanych i zhierarchizowanych wniosków inwestycyjnych	Koordynator WPI / Moderator FORGLIW
2	Zaproszenie do udziału w FORGLIW	12	Przygotowanie informacji nt. uruchomienia procedury FORGLIW. Zaproszenie do uczestnictwa. W przypadku wykorzystania informatycznych narzędzi wspomagających - rozesłanie klucza dostępu dla Uczestników Oceniających Inwestycje.	Lista osób biorących udział w FORGLIW	Moderator FORGLIW
3	Przygotowanie 1 rundy	8	Opracowanie formularza ankiety pierwszej rundy. Udostępnienie formularza Uczestnikom Oceniającym Inwestycje (w formie elektronicznej bądź papierowej)	Kwestionariusz Ankiety Rundy 1	Zespół Zadaniowy
4	Odpowiedzi 1 rundy	6	Udział w odpowiedzi	Pierwsza ocena zadań inwestycyjnych – Odpowiedzi 1 Rundy	Uczestnicy Oceniający Inwestycje
5	Przygotowanie 2 rundy	10	Analiza uzyskanych odpowiedzi, przygotowanie syntetycznej informacji o wynikach dla Uczestników Oceniających Inwestycje, Przygotowanie kwestionariusza ankiety drugiej rundy.	Zasięg rozbieżności wokół ocenianych zadań, Kwestionariusz Ankiety Rundy 2	Zespół Zadaniowy
6	Odpowiedzi 2 rundy	6	Analiza dotychczasowych odpowiedzi i ponowne wypełnienie ankiety. W przypadku rozbieżności z opiniami ogółu Uczestnik proszony jest o uzasadnienie stanowiska.	Odpowiedzi 2 Rundy – Argumenty uzasadniające rozbieżności	Uczestnicy Oceniający Inwestycje
7	Przygotowanie 3 rundy	5	Analiza uzyskanych odpowiedzi i uzasadnień. Przygotowanie kwestionariusza Rundy 3 - Synteza uzasadnień i opinii.	Kwestionariusz Rundy 3 – Analiza opinii i uzasadnień	Zespół Zadaniowy
8	Odpowiedzi 3 rundy	6	Skomentowanie argumentów przemawiających za skrajnymi odpowiedziami. Jeśli Uczestnik Oceniający Inwestycje posiada wiedzę nt. odpowiednich faktów w danej dziedzinie mogą obalić skrajne opinie.	Odpowiedzi 3 Rundy – skomentowanie argumentów, obalenie skrajnych opinii	Uczestnicy Oceniający Inwestycje
9	Przygotowanie 4 rundy	5	Analiza opinii. Przygotowanie syntetycznej informacji o wynikach dla potrzeb Rundy 4. Przygotowanie Kwestionariusza Rundy 4.	Kwestionariusz Rundy 4, lista kontrargumentów	Zespół Zadaniowy
10	Odpowiedzi 4 rundy	6	Udział w ostatecznej odpowiedzi.	Odpowiedzi 4 Rundy – ostateczna opinia Uczestników	Uczestnicy Oceniający Inwestycje
11	Opracowanie wyników	7	Analiza odpowiedzi, Identyfikacja porozumienia oraz stopnia rozbieżności wśród Uczestników Oceniających Inwestycje	Lista zweryfikowanych i zhierarchizowanych wniosków inwestycyjnych, lista wniosków budżetowych największe kontrowersje, lista argumentów uzasadniających rozbieżności	Zespół Zadaniowy, Moderator FORGLIW

źródło: opracowanie własne

3.4. Kwestionariusz oceny przedsięwzięć inwestycyjnych

Kluczowym elementem procedury FORGLIW jest ocena przedsięwzięć inwestycyjnych zgłoszonych do WPI. Oceny tej dokonują Uczestnicy Oceniający Inwestycje. Proponuje się, aby ocena dokonywana była za pomocą specjalnych kwestionariuszy (w formie papierowej bądź elektronicznej) zawierających listę kryteriów oceny.

Wypracowanie kryteriów kwalifikowania wnioskowanych przedsięwzięć inwestycyjnych do WPI to jedno z najtrudniejszych zadań w fazie projektowania procedury FORGLIW. Kryteria powinny zostać wybrane przy uwzględnieniu szeregu czynników. Najważniejsze z nich to:

- ✚ trafność – pozwala na określenie zgodności wnioskowanych na poziomie WPI przedsięwzięć inwestycyjnych z celami i priorytetami sformułowanymi w dokumentach strategicznego zarządzania miastem,
- ✚ skuteczność – pozwala na zidentyfikowanie stopnia wpływu realizacji danego przedsięwzięcia inwestycyjnego na osiągnięcie celów strategicznych,
- ✚ użyteczność – umożliwia określenie wpływu przedsięwzięcia na zaspokojenie potrzeb danej społeczności lokalnej
- ✚ trwałość – umożliwia zidentyfikowanie skutków uruchomienia danego przedsięwzięcia inwestycyjnego i ich horyzont czasowy.

Kryteria oceny przedsięwzięć inwestycyjnych można przypisać do trzech zasadniczych kategorii (zobacz: Stanka, R., Śmiałkowski, D. i inni.: Wieloletnie plany inwestycyjne, Municipium, Warszawa 2001):

- ✚ wielkość nakładów i źródła finansowania przedsięwzięć inwestycyjnych,
- ✚ przewidywane efekty realizacji,
- ✚ szczególne cechy i warunki realizacji zadań.

W ramach pierwszej kategorii ocenia się kosztowność planowanych przedsięwzięć inwestycyjnych. Dla zadań realizowanych w długim okresie czasu oraz wymagających dużych nakładów istotną kwestią jest możliwość pozyskania zewnętrznych środków finansowania. Wysoko premiovany powinien być zatem udział funduszy bezzwrotnych, a także preferencyjnych kredytów i pożyczek w ogólnych nakładach na przedsięwzięcie.

W drugiej kategorii kryteriów oceny przedsięwzięć inwestycyjnych, dotyczącej efektów realizacji, można wyróżnić dwie podkategorie: kryteriów ekonomicznych i społecznych.

Ocena skutków ekonomicznych wiąże się z identyfikacją wpływu danego przedsięwzięcia inwestycyjnego na przyszłe budżety JST – czy przedsięwzięcie przyczyni się do wzrost wydatków z budżetu czy zwiększy wpływy budżetowe. Efekt ekonomiczny może również wiązać się ze wzrostem gospodarczym (ożywienie działań inwestycyjnych podmiotów lokalnych) czy wzrostem aktywności gospodarczej mieszkańców.

Równie istotne w przypadku JST wydają się być skutki społeczne. W tym przypadku kryterium skuteczności może być stopień zaspokojenia zbiorowych potrzeb mieszkańców poprzez świadczenie odpowiednich usług publicznych np. odczuwalna przez mieszkańców dbałość o bezpieczeństwo publiczne, lepszy stan środowiska naturalnego czy usprawnienie funkcjonowania komunikacji miejskiej.

Miernikami obu podkategorii efektów mogą być – poza wielkościami wyrażonymi w kwotach – np. zasięg terytorialny, czy liczba mieszkańców będąca pod wpływem

oddziaływania danego przedsięwzięcia inwestycyjnego. Proponuje się, aby dobór poszczególnych kryteriów w tej kategorii wynikał z priorytetów rozwojowych zapisanych w dokumentach strategicznego zarządzania miastem.

Ostatnia kategoria kryteriów uwzględnia inne powody, które wskazywałyby na słusność realizacji danego przedsięwzięcia inwestycyjnego. W tej kategorii wyróżnia się:

- kryteria organizacyjno – prawne (uzasadnienie realizacji określonych przedsięwzięć może wynikać z aktów prawnych, podjętych umów czy decyzjami centralnych organów administracji)
- kryteria strukturalne (kwalifikowanie zadań do WPI może wynikać z powiązania wnioskowanego przedsięwzięcia z innymi)
- kryteria społeczne – (włączenie danego przedsięwzięcia do WPI można również uzależnić od oceny poparcia społecznego np. „sprzeciw”, „brak poparcia”, „wysokie poparcie”. W sytuacji, gdy nie istnieją żadne dane o poparciu społecznym należy wykazać brak danych)

Oprócz doboru kryteriów oceniania przedsięwzięć inwestycyjnych równie istotnym zadaniem jest określenie sposobu stosowania kryteriów. Proponuje się, aby przydzielić poszczególnym kryteriom odpowiednią punktację lub określenie słowne (np. w skali 1 – 10, 1-5, lub „tak”, „nie”, „ogólnomiejski”, „międzygminny”).

Nie wszystkie kryteria powinny mieć jednakowy wpływ na ocenę, dlatego wskazane jest również zastosowanie odpowiednich wag dla kryteriów (np. przypisując każdemu kryterium procentowo wyrażoną wagę. Suma wag wszystkich kryteriów wynosiłaby 100%).

W związku z tym, iż Wieloletni Plan Inwestycyjny przygotowywany jest w układzie klasyfikacji budżetowej oraz w układzie programów, wynikających z aktualizowanej obecnie strategii rozwoju miasta Gliwice na lata 2002 – 2022 wskazane byłoby również rozważenie możliwości zastosowanie kryteriów ogólnych i szczegółowych. Kryteria ogólne byłyby takie same dla wszystkich zgłaszanych zadań inwestycyjnych, natomiast kryteria szczegółowe różniłyby się dla zadań z różnych klasyfikacji budżetowych lub programów. Ranga końcowa dla danego przedsięwzięcia inwestycyjnego mogłaby składać się w takiej sytuacji w 50% z punktów uzyskanych z oceny dokonanej pod kątem kryteriów ogólnych i 50% z punktów uzyskanych z oceny przeprowadzonej pod kątem kryteriów szczegółowych. Kryteria szczegółowe powinny bezpośrednio wynikać z celów i priorytetów zawartych w dokumentach strategicznego zarządzania miastem. Takie rozwiązanie pozwala na wyłonienie najważniejszych (z punktu widzenia włączenia do WPI) przedsięwzięć inwestycyjnych również dla poszczególnych programów czy kategorii klasyfikacji budżetowej. W związku z trwającymi, w momencie opracowywania niniejszych wytycznych, pracami nad aktualizacją strategii rozwoju miasta Gliwice na lata 2002 – 2022, nie proponuje się szczegółowego zbioru kryteriów szczegółowych dla poszczególnych programów wynikających ze strategii. Po zaktualizowaniu strategii planuje się powrócić do tego zadania.

Alternatywą dla takiego rozwiązania jest ułożenie takiej listy kryteriów, która uwzględniałaby ogólne powiązanie wnioskowanych do WPI przedsięwzięć z celami lub priorytetami zapisanymi w dokumentach strategicznego zarządzania miastem.

W poniższej tabeli (Tabela 4) znajduje się opracowana przez Zespół Ekspertów Wiodących i Moderadora FORGLIW propozycja zbioru kryteriów oceniania przedsięwzięć inwestycyjnych.

Tabela 4. Propozycja kryteriów oceny przedsięwzięć inwestycyjnych

Symbol	Kategoria główna (nazwa kryterium)	Kategoria podrzędna (nazwa kryterium)	Skala ocen i opis:		Waga
Kr1	Charakterystyka zadania	Kr1a Zadanie obowiązkowe (uwarunkowane prawnie)	1 - miasto jest zobowiązane prawnie do wykonania zadania 0 – miasto NIE jest zobowiązane prawnie do wykonania zadania	0; 1	5,125
		Kr1b Powiązanie z innymi inwestycjami	1 - inwestycja jest powiązana z innymi, przyjętymi do realizacji inwestycjami 0 – inwestycja NIE jest powiązana z innymi, przyjętymi do realizacji inwestycjami	0; 1	8,25
		Kr1c Kontynuacja	1 - inwestycja jest zaawansowana w 70% 0 – inwestycja NIE jest zaawansowana w 70%	0; 1	5,125
Kr2	Zasięg oddziaływania		1 - inwestycja służy całości miasta 0,5 - inwestycja służy więcej niż jednej dzielnicy 0 - inwestycja służy jednej dzielnicy	0; 0,5; 1	8,25
Kr3	Poparcie społeczne		0 - brak reakcji społeczności lokalnej w związku z realizacją inwestycji lub jest ona pozytywna -1 - wystąpiły negatywne reakcje społeczności lokalnej w związku z realizacją inwestycji	-1; 0	5,125
Kr4	Efekty realizacji zadania	Kr4a Społeczne	1 – przewiduje się pozytywny wpływ inwestycji na stopień poprawy zaspokojenia potrzeb mieszkańców 0 – przewiduje się brak wpływu inwestycji na stopień poprawy zaspokojenia potrzeb mieszkańców -1 – przewiduje się negatywny wpływ inwestycji na stopień poprawy zaspokojenia potrzeb mieszkańców	-1; 0; 1	8,25
		Kr4b Ekonomiczne	1 – przewiduje się pozytywny wpływ inwestycji na rozwój gospodarczy 0 – przewiduje się brak wpływu inwestycji na rozwój gospodarczy -1 - przewiduje się negatywny wpływ inwestycji na rozwój gospodarczy	-1; 0; 1	8,25
Kr5	Wpływ zrealizowanego zadania na przyszłe budżety jednostki		1 – konsekwencją realizacji inwestycji jest wzrost wpływów budżetowych miasta (lub przedsiębiorstwa należącego do miasta) 0,5 – realizacji inwestycji jest obojętna dla wpływów budżetowych miasta (lub przedsiębiorstwa należącego do miasta) 0 – konsekwencją realizacji inwestycji jest wzrost WYDATKÓW budżetowych miasta (lub przedsiębiorstwa należącego do miasta)	0; 0,5; 1	8,25
Kr6	Finansowanie zadania	Kr6a Udział środków własnych w nakładach ogółem	0 - udział środków własnych na realizację zadania NIE wynosi 100% -1 - udział środków własnych na realizację zadania wynosi 100%	-1; 0	8,25
Kr7	Rozwiązanie o najniższych kosztach		1 – przeprowadzono analizę innych rozwiązań i wybrano rozwiązanie o najniższych kosztach (realizacji i eksploatacji) 0 – przeprowadzono analizę innych rozwiązań i NIE wybrano rozwiązania o najniższych kosztach (realizacji i eksploatacji)	0; 1	8,25
Kr8	Wpływ na środowisko naturalne		1 – inwestycja wpływa korzystnie na środowisko naturalne 0 – inwestycja nie wpływa na środowisko naturalne -1 – inwestycja wpływa NEGATYWNIE na środowisko naturalne	-1; 0; 1	8,25
Kr9	Inwestycja uwzględniona	Inwestycja jest uwzględniona w dokumentach strategicznego zarządzania miastem	1 – inwestycja jest uwzględniona w innym dokumencie planistycznym* 0 – inwestycja NIE jest uwzględniona w innym dokumencie planistycznym* (* dokumenty przyjęte uchwałą RM bądź decyzją Prezydenta jako podstawa działań w mieście w ramach danej dziedziny)	0;1	18,625
				SUMA	100

źródło: opracowanie własne

Wypracowana propozycja kryteriów oceny przedsięwzięć inwestycyjnych przed wykorzystaniem w procedurze FORGLIW powinna zostać zweryfikowana pod kątem skuteczności wyłaniania najistotniejszych zadań inwestycyjnych zgłoszonych do WPI.

W toku prac sprawdzających dopuszcza się modyfikację zbioru kryteriów oraz wag poszczególnych kryteriów.

Na podstawie zaproponowanej listy kryteriów oceny można zaproponować wzór kwestionariusza oceny przedsięwzięć inwestycyjnych – Tabela 5.

Kwestionariusz rundy 2 powinien dodatkowo zawierać pola umożliwiające uczestnikom oceniającym uzasadnić swoją decyzję w przypadku różnicy zdań pomiędzy oceną danego uczestnika, a oceną większości. Kwestionariusz rundy 3 powinien zawierać tylko i wyłącznie listę argumentów oraz pola umożliwiające przedstawienie kontrargumentów przemawiających za inną oceną danego przedsięwzięcia inwestycyjnego. Natomiast kwestionariusz rundy 4 powinien wyglądać identycznie jak kwestionariusz rundy 1 – jego zadaniem jest zebranie ostatecznej oceny danego przedsięwzięcia inwestycyjnego.

Tabela 5. Wzór kwestionariusza oceny przedsięwzięć w FORGLIW

		KWESTIONARIUSZ OCENY PRZEDSIĘWZIĘCIA INWESTYCYJNEGO	
RUNDA 1			
Tytuł zadania:			
Symbol identyfikacyjny:			
Wnioskodawca:			
Symbol	Kategoria główna (nazwa kryterium)	Kategoria podrzędna (nazwa kryterium)	OCENA
Kr1	Charakterystyka zadania	Kr1a Zadanie obowiązkowe (uwarunkowane prawnie)	
		Kr1b Powiązanie z innymi inwestycjami	
		Kr1c Kontynuacja	
Kr2	Zasięg oddziaływania		
Kr3	Poparcie społeczne		
Kr4	Efekty realizacji zadania	Kr4a Społeczne	
		Kr4b Ekonomiczne	
Kr5	Wpływ zrealizowanego zadania na przyszłe budżety jednostki		
Kr6	Finansowanie zadania	Kr6a Udział środków własnych w nakładach ogółem	
Kr7	Rozwiązanie o najniższych kosztach		
Kr8	Wpływ na środowisko naturalne		
Kr9	Inwestycja uwzględniona	Inwestycja jest uwzględniona w dokumentach strategicznego zarządzania miastem	
Sporządził:			

źródło: opracowanie własne

Stosując kryteria ocen należy pamiętać, iż uzyskana suma punktów nie powinna automatycznie przesądzać o nadaniu odpowiedniego priorytetu przedsięwzięciu i włączeniu go do WPI. Runda 2 i 3 FORGLIW pozwalają na analizę tych cech wnioskowanego zadania, które nie zostały odpowiednio ujęte dzięki zastosowanemu zbioru kryteriów.

Należy również założyć, iż uczestnicy oceniający inwestycje nie mogą oceniać przedsięwzięć inwestycyjnych, których są wnioskodawcami. Mogą natomiast uczestniczyć w dyskusji nt. cech danego przedsięwzięcia w 2 i 3 rundzie FORGLIW.